

Postavili sme nádherné justičné paláce, rozmnožili sme Desatoro. Tvoj zákon neprehľadné množstvo zákonov a predpisov. A my ostatní sme neplatní sudcovia, menovaní na toto miesto vlastnou pýchou. Súdime na ulici, v časopisoch, v domácnostiach a prinajmenšom aspoň v srdci.

Všetci sme sudcovia

A všetci hrešíme.

Načo toľko sudcov? Či bieda nevolá viac po pomoci ako po súdení? Či nie je krajšie byť lekárom ako sudcom? Za sudcom je už len kat. A sudca nemá k nemu ďaleko. Čo na to povieš ty, Ježišu, Sudca súdený a nevinnosť trestaná? Prečo nehovoriš? Prečo mlčíš?

Mlčíš ako vtedy, keď ti priviedli ženu hriešnicu na ukameňovanie. „Kto z Vás je bez hriechu, nech hodí prvý kameňom...“Nič viac. Potom si sa sklonil a písal. A o chvíľu nebolo sudcov a nebolo kameňovanie...len veľké odpustenie.

Keď tak pozerám na iných, ľahko nájdem dačo na odsúdenie. Ale keď sa pozriem na Teba a na seba, čo iné mi ostáva ako mlčať, vypustiť kameň, to slovo a myšlienku, odsúdenie. Koho smiem súdiť skôr ako seba? Odchádzam z tohto miesta zahanbený, ako tí, čo chceli súdiť Teba, vďačný za veľké slovo milosrdenstva: „Chod' a nehreš.“

Odpusť mi Pane, odpusťte mi aj vy bratia, že som hľadal smietku vo vašom oku a zabudol som na brvno v oku vlastnom.

Za čím sa vystierajú Tvoje chvejúce sa ruky?

Za krížom!

V raji dve ruky ešte celkom šťastné, siahli po zakázanom ovocí a odtrhli nešťastie a smrť. Aj ja s miliónmi iných vystieram svoje srdce, oči a ruky po zakázanom ovocí, po pôžitku a vnucujem si pri tom myšlienku, že nebudem sklamaný.

Budem!

Ó šťastné sklamanie, potrebné pre moju spásu! Najľahšie sa ľudia pobijú o pôžitok. Pôžitok rozdeľuje, obeta spája.

Trochu váham a ruky sa mi chvejú, keď ich mám obrátiť s tvojimi rukami k povinnosti a k obeti. Bojím sa hynutia, či dozrievania, aký je v tom rozdiel? Na tom strome, ktorý sa volá povinnosť. Je taký každodenný, všedný, zbavený zdania, hrdinstva a mučeníctva.

A predsa na ňom má kvitnúť, dozrievať a sladnúť každé srdce. Bojím sa obeti. Je taká cudzia dnešnému zmýšľaniu. A možno by ju stačilo len raz dôrazne ochutnať. Len raz prísť na chuť obeti za druhého. Asi by sa už nikdy nevedel sýtiť pôžitkom plný egoizmu a sklamania. Stojím na križovatke medzi zakázaným a povinnosťou, medzi pôžitkom a obetou.

S Tebou volím. S Tebou vystieram svoje srdce, oči a ruky za krížom. Nech to nie je gesto trpkkej resignácie. Nech to nie sú ruky porazeného, ale ruky víťazné, prijímajúce,, objímajúce, aj keď sa trochu chvejú...

Ako prišlo k tomu pádu...?

Bolo to bremeno príliš ťažké alebo sily boli príliš vyčerpané? Bolo to nejaké potknutie alebo úmyselné posotenie? Výsledok je rovnaký, poníženie a bolestné zranenie. Tak sa začala krížová cesta ľudstva, prvým pádom našich prarodičov.

Aj moja krížová cesta, preplnená pádmami, sa začína tak isto. Trochu som podcenil bremeno, trochu som precenil svoje sily, stúpil som tam, kam som nemal, dakto ma posotil. Vždy výsledok ten istý, poníženie a bolestné zranenie.

Bojím sa pádu, najmä prvého pádu, lebo je prísľubom porážky. Najväčšia zrada je zrada prvej lásky, lebo v nej sú utajené všetky ostatné. A keby som mal padnúť, kiežby to bol pád na kolená do tej polohy, v ktorej človek dosahuje pred Bohom svoju najväčšiu výšku.

Mohol by som povedať pokojne: *felix culpa*, šťastný pád, ktorý ma privádza k Tebe!

Ešte väčšmi ako pádu sa bojím pomalého zostupovania, z bezbolestného svahu, ktorému chýba práve ten prvok prekvapenia, poníženia, bolesti.

Chráň ma Pane, pred nepozorovateľnou degeneráciou z nepozornosti. Pád na kolená ma možno zachráni pred pádom do hriechu.

Zranený Ježišu, v tomto páde na kolená, hodnom kresťana, Ťa prosím o strach. O veľký strach pred prvou zradou, o strach pred bezbolestným nebadaným klesaním. Učíš ma podávať svoju, hoci zranenú ruku všetkým, ktorým hrozí pád. Skláňať sa nad všetkými, ktorí padli, nalievať olej a vína do rán a pomáhať povstať.

Kde sú apoštoli? Pohltila ich včerajšia noc! Kde sú tí uzdravení, zázračne nasýtení, oddaní poslucháči...? Nevedia čo sa s Ním deje? Kde sú tí, čo ho pred štyrmi dňami víтали ako kráľa? Ostali len žoldnieri a kati. A ostala len matka. Čaká na tejto krížovatke. Tí, čo skutočne milujú vedia si nájsť správne miesto i čas. Nebola na zázračnom premenení na hore tábor. Nebola na triumfe na kvetnú nedeľu. Ale krížov aj ceste je! Pravdepodobne sa toto stretnutie odohralo bez slov. Tam, kde je taká jednota srdca a myslí, odpadá potreba hovoriť! Stačí prítomnosť. Som tu s Tebou.

Odteraz už nesú kríž dvaja: On a Ona. Je to ľahšie či ťažšie? Prečo je s najnevinnejším Ježišom aj jeho nevinná matka strhovaná na krížovú cestu?

Protiví sa to našej navyknutej logike, že utrpenie je trest. Kde je trest, tam bola vina. Vidieť, že túto logiku skolil skôr strach ako láska. Toto utrpenie nie je strachom. Je vykupiteľské. Nie je vnútené príčinou, príčinnou súvislosťou medzi hriechom a trestom, ale dobrovoľne prijaté.

Najprv matka povedala: „Fiat, staň sa všetko, čo súvisí s materstvom Spasiteľa. A potom On povedal: „Fiat, staň sa všetko čo je spojené s vykúpením a krížovou cestou, aj s matkou na nej.

Fiat z nazaretu má svoju ozvenu vo Fiat v getsemani. Medzi vaše veľké dve bolesti, Ježiš a Mária, vkladám svoje malé utrpenia v nádeji, že keď ho dobrovoľne prijmem, posväti ma.

Nemám odvahu povedať, že chcem trpieť nevinný, skôr sa pokorne pomodlím: „Daj, aby mi utrpenie vrátilo nevinnosť aspoň kajúcu!“

Vracia sa človek z vinice. Nevie, koho to vedú na popravu. Nepatrí ani k Jeho nepriateľom, ani k jeho prívržencom. Je len nestranným pozorovateľom, náhodným nezaujatým divákom. Tu ho schytia a násilne donútia zohnúť sa pod ten cudzí kríž.

Vzpiera sa, nerobí to ochotne. Ale oko má predsa len dobré. Na tom krátkom úseku na kalváriu stačí vybadať, že to nie je zločinec. A uveril.

Cesta z vinice prekrížovala cestu krížovú a splynula s ňou a stala sa cestou spásy. Som tvoj neochotný Šimon z Cyrény, Pane.

Nejeden dobrý skutok, nejednu službu, nechal som si vynútiť. Neraz ma k nemu donútili rodičia, cudzí ľudia, okolnosti, tradícia, strach. Ty si to neodmietol v nádeji, že sa mi raz otvoria oči. Lúto mi je, že tak neskoro vidím. Aká česť sa mi dostáva nemusieť, ale smieť Ti slúžiť.

A tak Ti teraz ponúkam už nielen plecيا, ale konečne aj svoje srdce.

Keby som mal oči a srdce plné Teba, ľahšie by som Ťa poznal v každom trpiacom. Moja občianska cesta by nekrižovala tak nezúčastnene, pozorovateľský, neutrálne, krížové cesty mojich trpiacich bratov. Veď v kom inom Ty nesieš aj dnes kríž, ak nie v každom trpiacom človekovi?

Po sedembolestnej, po neochotnej pomoci Šimonovej, stojí tu v moci zloby, posmechu a rúhania, hrdinsky vzdorujúci malý ostrovček, Veronika. Žena so slzami v očiach, so súcitom v srdci a s bielou šatkou v rukách. Ako pomôcť? Aspoň utrieť krv, pot a sliny z tváre. A za túto malú službu dostáva ako odmenu Kristovu podobu na šatke, krvavý autogram. Ten súcit nezastaví krížovú cestu. Tá biela šatka nezmení na osude Kristovom, ale chýbala by tam strašne. Nedostatok tohto súcitu by za nás strašne žaloval. Ktovie, možno Veroniky nikdy nebolo, nebolo súcitu, nebolo šatky...

Sväté Písmo o tom nič nehovorí. Možno práve ten zahanbujúci pocit a to žalujúce prázdne miesto, utvorilo tú nádhernú ženskú postavu, pomník lásky a súcitu a dali jej meno veronika.

Ak bolo a je toto miesto prázdne, staviam sa naň ja. Tvoja cesta medzi dnešnými ľuďmi a udalosť ani nie je menej skúpana rany a plŕuvance. Chcem brániť svoj ostrovček vzorového súcitu a súciténeho vzdoru.

Podávam Ti svoje srdce. Viem, mohlo by byť čistejšie. Vtlačíš mi doň podobu svoju na pamiatku? Vlastne, dostal som ju už dávno pri krste. Lež zašlá a je prekrytá inými podobami. Slzami ľútosti zmývam a vyvolávam tento nezničiteľný, nezmazateľný znak, ktorý prv či neskôr predsa vystúpi na povrch, ako dôkaz mojej vernosti, alebo aby ma usvedčil o mojom zabudnutí a o Tvojom odpustení.

Pôjdem na sväté prijímanie. Ten dotyk na svojom srdci, ako na bielej šatke, si ponesiem ako čerstvé miesto po bozku, ako autogram písaný krvou do zápasu so všedným dňom.

Toto miesto už raz zranené bolo. Toto miesto už raz bolelo. Preto znovu zranené väčšmi a väčšmi krváca. Taký je osud opakovaného pádu. Väčšmi boli a väčšmi krváca.

Po prvom páde človek akoby zostal trochu naklonený. Ako by mal bližšie k zemi. Je to tajomstvo ľudského srdca, že sa osudne vracia k svojej zrade. Vždy ľahšie padá, väčšmi sa zraňuje, ťažšie vstáva. Ľudská slabosť medzi opakovacími znamienkami. Vernosť je len jedna jediná. Zrada sa opakuje, pádov je veľa.

Na čo som sa to vlastne potkol? Na vlastnej slabosti, zábudlivosti, na vlastnej nepozornosti. Láka ma to isté miesto. Tie isté okolnosti, ktoré som už raz poznačil svojim pádom.

A preto, že sa znovu falošne presviedčam, že moja slamená odvaha nehorí v ohni vášni, musíš sa nechať popáliť, zranit'.

Môj Ježišu, zranení druhý raz pod krížom, neúnavný v odpúšťaní, stíhaj neustále moju nerozumnosť, nedožič mi odpočinku na bludných cestách. Nech ma každý nový pád bolí viac a viacej.

Nech mi to poranenie po páde uzavrie vždy dajakú pomýlenú cestu, aby napokon ostala len jedna jediná, k Tebe!

Opakuje sa pád. Opakuje sa odpustenie.

Prečo sa neopakuje dosť vrúcne aj láska?

Ty vieš, Duch je ochotný, telo nevládze.

Ale je to len telo...?

Dav býva obyčajne bezcitný a krutý. No, v každom sa nájde obyčajne nejaká ustrašená tlejúca iskrička, ktorá sa bráni zhasnúť.

Tu je!

Pár žien zo zástupu, ktoré plačú nad Ježišom. Možno ani nevedia kto je to. Možno ani netušia prečo ho majú ukrižovať. Ale vedia dobre, že je to čísi syn, a každá z nich sa stáva na chvíľočku Jeho matkou, ktorá ide za ním. To sú slzy matiek!

Neplačte nadomnou, ale sami nad sebou a nad svojimi dieťkami.

Odmietáš tieto perly, Pane? Neprijímaš ich? Neodmietaš, prijímaš. Ale si ich neprivlastňuješ, sú povolané splniť iné poslanie.

Ako učiteľ obraciaš tieto vzácne pramienky iným smerom. Majú zasiahnuť a obmyť hriech, z ktorého vyrastá táto krížová cesta i všetky ostatné krížové cesty. Hriech, ktorý rozbúril dejiny až do apokalyptických rozmerov, takže raz bude treba vzývať hory: padnite na nás a vršky prikryte nás. Lebo keď toto robia so zeleným stromom, čo sa stane so suchým?

Ty, Pane, dávaš krv. Odo mňa ju nežiadaš. Ja dávam len slzy nad hriechmi. Svojimi i cudzími. I keď ich nevidíme v očiach, rodia sa ako vzácna rosa v srdci. Spojené s tvojou posvätnou krvou nech oživí to vo mne, čo je suché, hodné na oheň.

Ty si vinič a ja som ratolesť.

Tieto slzy sú znakom, že ratolesť ešte žije.

Kalvária sa blíži. Kríž je vždy ťažší a ťažší. Síl je stále menej.

Prečo tento tretí najbolestnejší pád? Je ešte možné vôbec povstať a doniesť to bremeno až tam hore?

Kto vypočíta, Ježiš, ľudskú náklonnosť padať a tvoju náklonnosť odpúšťať?

Padnutým anjelom si nedal možnosť napraviť svoju zradu. Tá bola neodvolateľná.

Judáš zradil len raz a len svojim zúfalstvom si zatarasil cestu k odpusteniu.

Len Peter, Peter trikrát zapiera, ako Ty trikrát padáš; a trikrát bojazlivo vyznáva svoju lásku až ju napokon dosvedčuje ako martýr na kríži.

Keby moja bieda vedela padnúť len trikrát. Ale, keď žiadaš, aby ľudia ľudom odpustili sedemdesiatsedemkrát, kde sú hranice Tvojho odpustenia?

Pane, nedaj mi uveriť, že nie je možné s tebou každé bremeno ešte zdvihnúť a doniesť až do konca.

Pane, daj, aby mojím povstaním bolo toľko, koľko bude mojich pádov, aby som nepovstal o jedenkrát menej, než som padol.

A keď už budem nachýlený, nech som nachýlený k tebe a môj posledný pád nech je pádom do Tvojho náručia.

Čo možno pridať ešte k tomu, čo bolo doteraz? Čo môže ešte stratiť ten, ktorý stratil už všetko a nemal po celý život kam hlavu skloniť? Posledný hmotný majetok, odev. A ten ani zďaleka nie je len hmotným majetkom. Súvisí trochu užšie s človekom, chráni jeho dôstojnosť, keď je na smrť odsúdený. Aký zmysel má toto potupenie? Nešlo tu len o zisk?

Odev po odsúdení na smrť je veľmi málo vábivá korisť aj pre kata.

Medzi každým zlomkom Tvojho utrpenia a z zlomkom mojej biedy je akýsi tajomný súvis. Čo odpykávaš v tomto svojom utrpení? Nie je ťažko si to domyslieť. Či nie je každé verejné obnažovanie sa, okrem nevinných a mŕtvych, akýmsi dobrovoľným ponížovaním sa? Odev a obliekanie nepatrí len k estetickému a hygienickému stránke človeka, ale vytvára aj jeho podobu mravnú. Aspoň u toho, ktorý sa neobzerá k svojmu, živočíšnemu pôvodu, aby tak ospravedlnil svoje živočíšne pudy, ale pozerá dopredu, k výške synov Božích, aby posilnili povolanie svojho tela stať sa chrámom Božím.

Odev, ktorého si zbavený a ktorý s takou láskou tkala tvoja matka, mi pripomína iný šat, ktorý mi s takou láskou dala iná matka, Cirkev, na cestu, pri krste. Prijmi toto biele rúcho a prines ho nepoškvrnené až pred súdnu stolicu Božiu. Nech mi prirastie môj odev aj k srdcu s k duši. Nech pocítim trochu trpkosti v každom svojom nápoji, aby som našiel správnu mieru a nepodľahol tomu pohľadu naspäť k svojmu živočíšnemu pôvodu.

Kalvária.

Tri jamy. Tri kríže.

Pripravili sme Ti zlé lôžko, tvrdý kmeň stromu. Neprijemnú podušku sme Ti pripravili pod hlavu, trňovú korunu. Niet už kam ísť, nohy sú pribité.

Náručie rozopäté do najvyššieho uhla na večné objatia, lebo nás je mnoho, ktorý budeme hľadať útočisko v tomto objatí. Ruky pribité, aby sa už nikdy nemohli zavrieť.

Toto je miera, ktorou sa meria láska, kríž, šírka, hĺbka a výška.

Všetci ľudia, všetky priepasti, všetky výšky. Aký text to píšeš do tejto bolestnej osnovy?

Otče, odpusť im, lebo nevedia čo činia.

Teda si nielen hlásal, že treba milovať aj nepriateľov, ale uzatváraš svoju lekciu týmto krvavým svedectvom.

Ale mám aj ja právo utiekať sa k tejto modlitbe? Skutočne neviem čo robím, keď hreším. Aj keď sa bojím, predsa, by som radšej našiel ospravedlnenie v uvedenej láske ako v neuvedomelej zlobe.

Pomôžeš mi?

Kristus vstúpil na katedru, na oltár.

Zástup sa roztriedil, ustálil, vykryštalizoval.

Stredom je On.

Najbližšie je nevinnosť a kajúcnosť. Potom žoldnieri, nenávisť, zvedavosť, ľahostajnosť a nevedomosť.

Viem dobre kam patrí, kde je moje miesto, čo si mám teraz vybrať a odnieť z tejto prebohatej sústredenej trojhodinovej lekcie na kríži? Niet pre mňa iného stredu, okrem kríža, priesečníka mojich časných a večných záujmov. Či si nepovedal: „Keď budem povýšený, všetko pritiahnem k sebe.“ Nech teda táto príťažlivosť prekoná všetky ostatné gravitácie, a nech všetkých ku ktorým som priťahovaný nájdem v Tebe.

Keď Kristus umiera, nemožno myslieť na nič iného, vlastne možno, bohužiaľ, ale nemalo by to byť. Pri každej omši sa obetuje, umiera a ja viem byť pritom roztržitý a ľahostajný. A to ma presunuje zo stredu, z tej skupiny verných, medzi ľahostajných, ktorí odchádzajú nedotknutí a s prázdny srdcom. Pohanský stotník, drsný vojak vyznáva: „Skutočne toto bol Syn Boží!“ On nevedel. Ja viem.

Tu sa síce slnko nezatmieva, zem sa netrasie, skaly sa nepukajú, hroby neotvárajú. Ale Pán umiera. Možno si uvedomím až potom, že toto bola obeta Kalvárie. Prečo tento nešťastný minulý čas, prečo to oneskorené, ľútostivé vyznanie, až keď sme dačo zmeškali? Nie to bola, ale je obeta Pánova. A ja som tu v strede, dušou i srdcom. Nie divák, ale účastník spoluobetujúci. Privádzam Ti svoju nestálu myseľ a vôľu. Tu spustím kotvy.

Ježiš už netrpí.

Ale krížová cesta sa ešte nekončí. Úloha dokončiť ju, doplniť utrpenie Kristovo, pripadá jeho matke. Ona začínala, ona dokončujeva. Najtrpkším údelom pre smrteľníka je prežiť svojich drahých.

Dolorosa sklonená nad svojim ale sladkým bremenom, mlčky ako vždy, pozerá na tento nedokončený súčet, cenu za naše vykúpenie.

Pred časom akási žena zvolala: „Blahoslavený život, ktorý ťa nosil a prsia, ktoré si požíval.“ Vedela by aj teraz pred ňou zopakovať svoje blahorečenie?

Z ktorejkoľvek strany sa blížim ku Kristovi, či je to od Betlehema, či od Nazaretu práce, či od Kalvárie utrpenia, vždy stretávam Máriu. Nie ako prekážku, ale ako bránu. A som rád, že k Božskému srdcu Ježišovmu sa ide cez predsieň, cez ľudské srdce Panny Márie. V tejto predsieni sa rozhoduje o osude našich prosieb. Veď kto má väčší, silnejší argument v rukách ako Sedembolestná: päť rán Kristových a svojich sedem mečov a nevysslovené slová ženy zo Starého Zákona pred Dávidom: „Keď už som tohto stratila, nech nezahynú aspoň tí, ktorých som dostala pod ochranu od Neho pod krížom.“

Pri tomto zastavení sa učím dôvere z akej sa zrodila neuveriteľne odvážna modlitba: „Rozpomeň sa najláskavejšia Panna Mária, že od vekov nebolo počuť, že by si bola koho opustila...“

Okrem hriechu prijal Pán Ježiš z nášho života všetko. Všetky varianty slávne i neslávne, vrátane jasieľ i hrob. Vždy verný svojmu štýlu; v cudzom sa narodil a v cudzom bol pochovaný.

Telo Ježišovo odpočíva v novom hrobe vytesanom v skale, kde ešte nikto neodpočíval. Ako zrno v brázde, ktoré má zajtra vyrásť.

Myslím pri tom na Tvoje najsvätejšie telo, živé, ktoré prijímame vo svätom prijímaní. No, nechcem svoje srdce prirovnať hrobu, najmä nie k tomu farizejskému – zvonka obielenému a z vnútra plného nečistoty. Prirovnávam ho len preto, že je nové, čisté a niet v ňom nikoho okrem Teba.

Zriekam sa tvrdosti kameňa a ponúkam Ti svoje srdce ako čerstvú brázdú; všetku živnú pôdu svojich vlastností, schopností, aby si vyrástol a žil a bolo Ťa cítiť zo všetkých mojich myšlienok, slov a zo všetkých mojich skutkov. Myslím pritom aj na vlastný hrob. Nevieť kedy, kde ma čaká, ale viem, že dnes som nemu o krok bližšie ako som bol včera...

Ako vykonávam tento najdôležitejší čin svojho života, ako zahrám tento neopakovateľný akt svojho života ak sa v ňom necvičím a ak sa naň nepripravujem?

Dobrý život je najlepšou prípravou na smrť. A Tvoje najsvätejšie telo a krv, ktoré prijímam, sú zárukou môjho vzkriesenia.

„Kto je moje Telo a pije moju Krv, bude žiť naveky.“
Amen